

OPIS REALIZACJI CELÓW STATUTOWYCH

Załącznik do sprawozdania z działalności FOK za rok 2010

CELE I STRATEGIA DZIAŁANIA

Fundacja Ośrodka KARTA jest niezależną apolityczną organizacją pożytku publicznego, nie reprezentuje żadnej formacji światopoglądowej, religijnej czy kulturowej. Celem Fundacji jest upowszechnianie wiedzy o wydarzeniach i postawach w XX wieku, które mają wpływ na współczesne życie społeczne, zaspokajanie społecznych potrzeb poznawczych i edukacyjnych związanych z przeszłością, a także działania opiniotwórcze.

Najważniejsze kierunki działania:

- gromadzenie rozproszonej społecznej dokumentacji oraz zapisanie pamięci świadków związanych z wybranymi wydarzeniami (mało znanymi i najczęściej nadużywanymi politycznie) z przeszłości naszej części Europy w XX wieku;
- dokumentowanie i upowszechnianie historii osób, które ucierpiały w wyniku działania systemów totalitarnych, a których losy nie są znane współczesnym;
- dokumentowanie i upowszechnianie tradycji postaw nonkonformistycznych – w warunkach totalitaryzmów, które w XX wieku dominowały w naszym regionie;
- mobilizowanie energii społecznej różnych środowisk i pokoleń (w tym młodzieży szkolnej), w Polsce i za granicą, do działań dokumentujących historię najbliższego otoczenia;
- promowanie atrakcyjnej formuły pisania o historii najnowszej – takiej, która sprawia, że przeszłe doświadczenia nie są traktowane jako drugorzędne wobec współczesności.

Fundacja Ośrodka KARTA realizuje swoje cele statutowe poprzez działalność wydawniczą, wystawienniczą, edukacyjną, archiwalną oraz poprzez różnorodne programy i projekty dokumentacyjne. W 2010 roku Fundacja Ośrodka KARTA kontynuowała programy stałe, zapoczątkowane w latach ubiegłych.

ARCHIWA

I. Archiwum Wschodnie, Archiwum Opozycji, Pogotowie Archiwalne, Czytelnia naukowa

Archiwum Ośrodka KARTA jest archiwum społecznym, którego działalność polega nie tylko na opracowywaniu i zabezpieczaniu materiałów archiwalnych, ale również na ich ciągłym pozyskiwaniu. Z tego powodu **interwencje archiwalne** stanowią niezwykle ważny obszar naszej aktywności. Od ponad trzech lat prowadzimy **Pogotowie Archiwalne** – ogólnopolską akcję ratowania zagrożonych archiwaliów społecznych. W 2010 roku PA interweniowało ok. 120 razy, dzięki czemu zasób Archiwum poszerzył się o nowe: dokumenty osobiste, korespondencję z lat wojny, plakaty, czasopisma i książki wydawane w drugim obiegu oraz materiały dotyczące organizacji i stowarzyszeń, których nasi darczyńcy byli członkami.

Zbiory **Archiwum Opozycji** powiększyły się m.in. o 150 nowych tytułów pism i 3000 numerów poszczególnych czasopism oraz 50 egzemplarzy druków zwartych drugiego obiegu – nowych w kolekcji, głównie dzięki podjętej współpracy z Biblioteką UMK, 10 kolekcji tematycznych i środowiskowych, 5 kolekcji osobistych oraz 100 wspomnień i relacji.

Archiwum Wschodnie wzbogaciło się m.in. o 100 relacji, wspomnień i dzienników, dotyczących losów ludności polskiej na Kresach Wschodnich II RP w okresie międzywojennym, pod okupacją sowiecką i niemiecką oraz na zesłaniach w głębi ZSRR oraz 200 jednostek archiwalnych z kolekcji tematycznych AW (w tym m.in. „Kolekcji Rumuńskiej”).

Rok 2010 był kontynuacją komputeryzacji zbiorów Archiwum Ośrodka KARTA. Obecnie bazy danych Fundacji, dostępne w intra- i internecie (<http://karta.infogenia.pl/>)

udostępniają opisy **62.070 jednostek archiwalnych**. Od 2009 roku trwają również prace mające na celu digitalizację i zwiększenie dostępu do zasobu Archiwum Ośrodka KARTA. **Biblioteka Cyfrowa** oparta na dLibrze jest miejscem prezentacji jego najbardziej wartościowych zbiorów.

W 2010 roku prace archiwalne skupione były na opracowaniu i dopełnieniu następujących kolekcji:

— **„Niezależne Zrzeszenie Studentów”** zawierającej źródła archiwalne związane z działalnością NZS w latach 80-tych. W skład kolekcji wchodzi dokumenty z różnych miast Polski, plakaty i ulotki. Dodatkowo z zasobu Archiwum Opozycji wyselekcjonowano książki i czasopisma wydawane przez NZS w tzw. drugim obiegu – w sumie 73 tytuły książek i 295 tytułów czasopism. Rozpoczęto również digitalizację kolekcji, której 2935 stron skanów dokumentów umieszczono w Bibliotece Cyfrowej opartej na dLibrze. Efektem końcowym prac nad uporządkowaniem kolekcji jest jej inwentarz dostępny w Archiwum Ośrodka KARTA.

— **„Solidarność – narodziny ruchu”** – kolekcja została uzupełniona o nowe nabytki: dokumenty dotyczące I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”, Statutu NSZZ „Solidarność”, apele i uchwały związku, dokumenty struktur regionalnych i branżowych „Solidarności” oraz materiały archiwalne Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Gorczańskim Parku Narodowym, Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Kampinoskim Parku Narodowym i NSZZ "Solidarność" w Zakładach Cementowo-Wapienniczych "Rudniki" w Rudnikach k/Częstochowy. Czasopismom wchodzącym w skład kolekcji nadano 1054 sygnatury, niezbędne do właściwego poruszania się po zbiorze. Kończącym etapem prac było uzupełnienie *Katalogu zbiorów Archiwum Opozycji. t. I Kolekcja „Solidarność – narodziny ruchu”*, który został dopełniony o opracowane w 2010 roku materiały.

— **„Prymasowski Komitet Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom”** – w 2010 roku podjęto się opracowania części zbioru dotyczącej interwencji pracowników Komitetu w poszczególnych województwach PRL. Opracowany materiał, 1107 dokumentów, zyskał układ rzeczowy podzielony na 49 sygnatur. Kolekcja została zaopatrzona w inwentarz dostępny w Archiwum Ośrodka KARTA. Dodatkowo o jego zawartość został dopełniony *Katalog zbiorów Archiwum Opozycji. t. II Kolekcje osobiste, środowiskowe i tematyczne*.

— **Kolekcja osobista prof. Jerzego Poksińskiego** – kolekcja zawierająca 294 jednostki archiwalne, została uporządkowana i zaopatrzona w inwentarz elektroniczny. W jej skład wchodzi m.in. materiały dotyczące działalności prokuratur i sądów wojskowych w latach 1944-56, teksty własne prof. Poksińskiego, notatki dotyczące gen. Edwarda Rydza-Śmigłego oraz Marynarki Wojennej, Ligii Lotniczej w latach 1946-48 oraz szkoleń oficerów Wojska Polskiego w ZSRR. Ze względu na trudności w przeprowadzaniu kwerend zmieniono dotychczasowy układ kolekcji, nadano nowe sygnatury, zachowując informacje o poprzednich oraz opracowano inwentarz elektroniczny umożliwiający szybkie poruszanie się po zbiorze.

II. Archiwum Fotografii

Archiwum Fotografii Ośrodka KARTA gromadzi fotografie z zakresu historii społecznej od końca XIX wieku z terenu Polski i Europy Środkowo-Wschodniej. W zbiorach – liczących obecnie około 162 tysięcy zdjęć – znajdują się albumy rodzinne, spuścizny fotoreporterów, archiwa fotoamatorów z okresu 1890–1990, archiwa środowisk opozycyjnych oraz fotografie pozyskane dzięki akcji „Pogotowie Archiwalne”.

Baza zdigitalizowanych i opracowanych zdjęć Archiwum Fotografii liczy ok. 42 500 rekordów, z czego 40% dotyczy okresu do 1945 roku, a 60% czasów PRL. Jest to największa społeczna, edukacyjna baza zdjęć dotyczących historii XX wieku w Polsce.

W 2010 roku pozyskano do zbiorów Archiwum ponad 4 000 fotografii, w tym fotografii autorskich dotyczących okresu PRL, przekazanych przez fotografów Wojciecha Druszcza, Piotra Dylaka, Witolda Górkę, Joannę Helander, Jana Juchniewicza, Stanisława Składanowskiego, Jerzego Szota, spadkobiercę Zbigniewa Trybka, Aleksandra Załęskiego. Archiwum Fotografii zdigitalizowało i opracowało 8 302 zdjęć (w tym 4 500 rekordów dzięki

dotacji na digitalizację zbiorów z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego). **Ważniejsze opracowane kolekcje** to:

- kolekcja Warszawskiego Towarzystwa Cyklistów – 1 000 fotografii
- część kolekcji Independent Polish Agency z Lund w Szwecji – 1 569 fotografii
- kolekcja autorska Macieja Czarnockiego dotycząca stanu wojennego – 423 fotografie
- kolekcja autorska Kazimierza Seko (Śląsk w okresie PRL) – 1 000 fotografii
- część kolekcji autorskiej Romualda Broniarka – 243 fotografii
- kolekcja Krzysztofa Frydrycha z okresu „karnawału Solidarności” – 555 fotografii
- zdjęcia Zespołu Fotoreporterów NSZZ "Solidarność" Regionu Mazowsze – 94 fotografie
- inne kolekcje pozyskane w ramach projektu Pogotowie Archiwalne – łącznie 400 fotografii

Ponadto zdigitalizowano i wstępnie opisano 2762 innych materiałów ikonograficznych (druków wydawnictw podziemnych, ulotek, pocztówek, kopert i znaczków poczty podziemnej, plakatów, czasopism, okładek i książek), z czego opisano merytorycznie 348 obiekty dotyczące stanu wojennego.

Archiwum Fotografii od 2006 roku współpracuje z **Instytutem Polskim i Muzeum gen. Sikorskiego w Londynie** w zakresie digitalizacji i opracowywania źródeł ikonograficznych. Obecnie w bazie cyfrowej Archiwum Fotografii Ośrodka KARTA znajduje się ok. 3 000 opracowanych zdjęć z Archiwum Instytutu, które są udostępniane na miejscu w Ośrodku i w Internecie na stronie **fotohistoria.pl**. Dzięki funduszom uzyskanym z Kancelarii Senatu pracownicy Archiwum w 2010 roku zdigitalizowali i opracowali 2 000 fotografii ze zbiorów Instytutu Polskiego w Londynie.

Wszystkie zdigitalizowane zdjęcia i inne materiały ikonograficzne są dostępne w pracowni Archiwum Fotografii Ośrodka KARTA. Przeprowadzane są także mailowe, nieodpłatne kwerendy dla celów naukowych i edukacyjnych. Wybrane fotografie są także udostępnione w edukacyjnym portalu **www.XXwiek.pl** oraz w serwisie edukacyjnym **www.fotohistoria.pl**, gdzie można samodzielnie wyszukiwać zdjęcia. **Fotohistoria.pl** to serwis uruchomiony w 2006 roku przez Dom Spotkań z Historią i Fundację Ośrodka KARTA. Jego zadaniem jest upowszechnienie historycznych materiałów fotograficznych. Korzystanie z serwisu jest nieodpłatne. Celem serwisu jest gromadzenie, zabezpieczanie przez digitalizację, opracowywanie i udostępnianie fotografii z zakresu historii społecznej XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem terenu Polski i Europy Środkowo-Wschodniej. W serwisie fotohistoria.pl udostępnionych jest obecnie ponad **29 000 zdjęć** zdigitalizowanych i opracowanych przez Archiwum Fotografii Ośrodka KARTA. Od momentu powstania serwisu fotohistoria.pl, strony ze zdjęciami Ośrodka KARTA odwiedziło ok. 115 000 osób. W ciągu ostatniego roku zanotowano ok. 31 400 odsłon zdjęć z Ośrodka KARTA.

Archiwa Ośrodka KARTA (zarówno tekstowe jak fotograficzne) są miejscem praktyk archiwalnych dla studentów uczelni warszawskich.

Z racji doświadczenia w dziedzinie archiwistyki społecznej Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzyło Ośrodkowi KARTA **przygotowanie raportu „Archiwistyka społeczna w Polsce – obecny stan wiedzy i proponowane rozwiązania instytucjonalne”**, który został przekazany MKiDN 10 grudnia 2010.

HISTORIA BLISKA

Konkurs historyczny

Konkurs na historyczną pracę badawczą dla młodzieży szkół ponadpodstawowych realizowany jest corocznie od 1996 roku. W roku szkolnym 2009/2010 miała miejsce **XIV edycja**, której tytułem było „Piętno II wojny – los i pamięć”. Sponsorami/współorganizatorami tej edycji konkursu byli: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Fundacja Wspomagania Wsi oraz Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Na XIV konkurs nadesłano w sumie 413 prac (109 zespołowych i 304 indywidualne), autorstwa 703 uczniów (78% to dziewczęta) z 208 szkół, ze 155 miejscowości całej Polski. W dniu 31 maja odbyła się uroczystość finałowa, tradycyjnie już w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie, na której wręczono nagrody finalistom. Ceremonia rozpoczęła się od wystąpienia min. Jana Stanisława Ciechanowskiego – p.o. Kierownika ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Głos zabrał też jeden z jurorów – prof. Eugeniusz Cezary Król (ISP PAN, Collegium Civitas), a następnie uczestnicy gali odwiedzili Dom Spotkań z Historią, gdzie odbyło się seminarium pokonkursowe. Spotkanie w DSH rozpoczęło się prelekcją dr Kazimierza Wóycickiego na temat roli pamięci historycznej (w przeszłości i współcześnie).

Konkurs „Historia Bliska” ma własną, bardzo rozbudowaną (zawierającą liczne materiały instruktażowe) stronę www.historiabliska.pl. Konkurs HB należy do sieci **EUSTORY** – międzynarodowego stowarzyszenia skupiającego organizatorów podobnych konkursów z 22 krajów europejskich. Laureaci konkursów z poszczególnych krajów oraz nauczyciele-opiekunowie prac uczestniczą w międzynarodowych spotkaniach. W 2010 kilkoro laureatów konkursu HB uczestniczyło w szkołach letnich i akademiach jesiennych EUSTORY, m.in. w: Berlinie (pt. „Damaged Souls – Youth and repression in socialistic systems”) oraz w Sofii (pt. „Between Occident and Orient – Religious diversity in Bulgaria”).

Portal „Uczyć się z historii”

W ramach programu „Historia Bliska” działa (od września 2005) **portal: www.uczy-sie-z-historii.pl** (także pod nazwą: www.edukacjahistoryczna.pl) z podtytułem wyjaśniającym profil: „Doświadczenia totalitaryzmów XX wieku”. Ma on służyć prezentacji projektów historycznych realizowanych z młodzieżą i dla młodzieży, poświęconych historii faszystów i komunizmu. Na stronie w 2010 roku znalazło się już w sumie 113 projektów z licznymi dokumentami, zdjęciami, relacjami świadków; kilkaset haseł glosariusza, liczne linki do ważnych stron edukacyjnych i poświęconych historii; materiały metodyczne, ponad 100 artykułów i około 1400 „gorących” wiadomości. Na stronie umieszczono także pliki PDF z wybranymi pracami konkursów HB. Została tu również dołączona **baza wszystkich konkursów i prac**, w której (za pomocą wyszukiwarki) można trafić do każdej spośród 7168 prac autorstwa 12 426 uczniów. Strona jest powiązana stałą współpracą (i wymianą materiałów) ze swoim niemieckim odpowiednikiem „**Lernen aus der Geschichte**” i rosyjskim portalem (prowadzonym przez moskiewski Memoriał) **urokiistorii.ru**. Cała ta (międzynarodowa) sieć portali edukacyjnych jest finansowana przez niemiecką Fundację „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ).

Głównie za sprawą programu „Historia Bliska”, ale także licznych ważnych publikacji – Ośrodek KARTA stał się członkiem-założycielem i aktywnym uczestnikiem „Koalicji na rzecz historii najnowszej w edukacji” w Programie „**Rok Historii Najnowszej**” ogłoszonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i zakończonym uroczystością 31 sierpnia w Gdańsku (razem z obchodami 30. rocznicy Porozumień Gdańskich).

Portal XX wiek.pl i Biblioteka Cyfrowa OK

W grudniu 2009 roku, przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Krakowskiej Fundacji Komunikacji Społecznej, Ośrodek KARTA uruchomił multimedialny portal internetowy **www.XXwiek.pl** (także adres: www.20wiek.pl). Łączy on w sobie zalety interaktywnej witryny edukacyjno-naukowej i wielopoziomowej bazy danych, powstającej z materiałów źródłowych gromadzonych w Ośrodku KARTA (lub przy jego wsparciu).

Głównym mechanizmem portalu, a zarazem bazą danych oraz nowoczesną wyszukiwarką, jest **Oś Czasu**, która daje możliwość przyporządkowania konkretnym datom dziennym relacji świadków (wspomnień, dzienników, listów) oraz dokumentów – w postaci nagrań audio i wideo, jak również materiału ikonograficznego (zdjęcia, plakaty, ulotki i obiekty muzealne itp.). W roku 2010 do Osi Czasu wprowadzonych zostało: 2400 jednostek tekstowych, 900 obiektów ikonograficznych i muzealnych, 40 nagrań audio i/lub wideo, czyli łącznie 3340 rekordów. Celem Ośrodka jest wypełnienie treścią – najważniejszymi

świadczeniami – wszystkich blisko 37 000 dni XX wieku (zbudowanie zbiorowego dziennika historii Polski i Polaków)

Portal XXwiek.pl jest również witryną wszystkich serwisów internetowych i baz danych tworzonych lub współtworzonych przez Ośrodek KARTA, jak: fotohistoria.pl, audiohistoria.pl, Pogotowie Archiwalne, Indeks Represjonowanych, portal uczyc-sie-z-historii.pl oraz nowo powstałej – **Biblioteki Cyfrowej** (<http://dlibra.karta.org.pl/dlibra>), która działa w ramach pierwszego w Polsce systemu do budowy bibliotek cyfrowych dLibra.

Biblioteka jest miejscem prezentacji zdigitalizowanych unikatowych archiwaliów Archiwum Wschodniego, Archiwum Opozycji, Archiwum Historii Mówionej i Archiwum Fotograficznego Ośrodka KARTA. W 2010 do Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 1720 dokumentów (4780 skanów), 1530 czasopism (13 020 skanów), czyli razem ok. 3250 rekordów (ok. 17 800 skanów).

Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej

Od 1 października 2009 Ośrodek KARTA został partnerem Programu Rozwoju Bibliotek, prowadzonego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. W ramach tego programu realizujemy projekt „**Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej**” (CATL), polegający na przygotowaniu technicznym i merytorycznym bibliotek gminnych do zakładania lokalnych archiwów społecznych i udostępniania ich w sieci. W Bibliotece Cyfrowej OK wyodrębniono mechanizm udostępniania zasobów CATL.

Projekt CATL obejmuje w sumie okres październik 2009 – maj 2012 roku. W roku 2010, zgodnie z harmonogramem, wykonane zostały prace o charakterze technicznym: nastąpiło wdrożenie programu dLibra (służącego gromadzeniu i udostępnianiu materiałów historii lokalnej) oraz prace programistyczne nad layoutem i funkcjonalnością stron domowych CATL, będących indywidualnym miejscem prezentacji zbiorów każdego pojedynczego zespołu bibliotecznego, biorącego udział w projekcie. Prowadzone były prace merytoryczno-internetowe, polegające na przygotowywaniu podręcznika internetowego dla uczestników projektu, mechanizmów kontaktu (blog i forum) oraz analiza funkcjonalności systemu dLibra. Przeprowadzono nabór bibliotekarzy do projektu i rozpoczęto organizowanie cyklu specjalistycznych szkoleń (we współpracy z koordynatorami wojewódzkimi bibliotek).

HISTORIA MÓWIONA

Ośrodek KARTA należy w Polsce do prekursorów *oral history* czyli nagrywania relacji świadków wydarzeń historycznych. Pierwsze nagrania Ośrodka (w ramach Archiwum Wschodniego) pochodzą z 1987 roku.

W 2010 roku zespół „Historii Mówionej” był zaangażowany w następujące projekty dokumentacyjne:

— „**KARTA z Polakami na Wschodzie**” – projekt realizowany od 2006 roku, finansowany przez Kancelarię Senatu RP i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nadrzędnym celem projektu jest zapisanie, utrwalenie i udostępnianie biograficznych opowieści polskich mieszkańców Kresów II Rzeczypospolitej, którzy mimo zmiany granic po roku 1945 pozostali w miejscu urodzenia, bądź byli represjonowani w ZSRR i nie wrócili już do Polski. W minionym roku zorganizowaliśmy sześć ekspedycji dokumentacyjnych w następujące rejony: Mościska, Buchacz – Brzeżany – Jazłowiec, Dubno – Kostopol – Beresteczko (Ukraina), Słonim i Wołkowysk (Białoruś), Nowe Święciany i Podbrodzie, Wilno (Litwa). Zapisano 196 opowieści, na miejscu skopiowano 662 archiwalia (zdjęcia i dokumenty). Wszystkie nagrania zostały zarchiwizowane w Archiwum Historii Mówionej Ośrodka KARTA i Domu Spotkań z Historią, gdzie są dostępne na miejscu do użytku wszystkich zainteresowanych. W minionym roku kontynuowane były też prace nad rozbudową prezentacji www.polacynawschodzie.pl o biografie kolejnych osób nagranych w ciągu całego okresu trwania projektu. Umieszczono w prezentacji ponad sto nowych biografów.

— „**Biografie kresowe. Relacje świadków**” – projekt sfinansowany przez Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm Jutra”. Celem projektu było zapisanie opowieści

dawnych mieszkańców Kresów II Rzeczypospolitej, którzy po roku 1945 zamieszkali na terenie Polski w jej nowych, powojennych granicach. Zespół „Historii Mówionej” Ośrodka KARTA nagrał 34 relacje biograficzne (29 audio i 5 video). Pozyskano także towarzyszący relacjom materiał ikonograficzny (fotografie i dokumenty). Biogramy nagranych osób oraz fragmenty dźwiękowe nagrań zostały umieszczone na stronie internetowej www.audiohistoria.pl. Drugim rezultatem projektu, jest film DVD – montaż, na który złożyły się fragmenty relacji wideo nagranych w projekcie. Film DVD może być wykorzystany jako pomoc edukacyjna w szkołach oraz placówkach edukacyjnych i kulturalnych.

— **Pamiętanie Peerelu** – autorski projekt Anki Grupińskiej i Joanny Wawrzyniak, realizowany od 2006 roku, którego celem było zebranie relacji dotyczących życia codziennego i postaw opozycyjnych w Polsce po 1956 roku. Fragmenty relacji przedstawione są w prezentacji internetowej www.pamietaniepeerelu.pl. W 2010 finałem projektu stała się publikacja „Buntownicy. polskie lata 70. i 80.”.

— **„Gmina Orla – lokalne historie, lokalne dziedzictwo”** – projekt sfinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego. Partnerami projektu byli: Urząd Kultury w Orli oraz Kółko Rolnicze w Orli. Celem projektu było zapisanie pamięci najstarszych mieszkańców Gminy Orla oraz popularyzacja wiedzy historycznej wśród uczniów oraz lokalnych animatorów kultury. Efektem projektu było nagranie 15 relacji biograficznych – 7 nagrali pracownicy Ośrodka KARTA, 8 uczniowie lokalnego gimnazjum. W ramach projektu odbył się także warsztat prezentujący metodę *oral history* oraz prezentacja podsumowująca projekt.

— **„Żołnierze generała Maczka”** – projekt, którego celem jest nagranie relacji ostatnich żyjących żołnierzy I Dywizji Pancerniej gen. Maczka. Udało nam się zapisać wspomnienia 18 żołnierzy.

— Zespół Historii Mówionej, we współpracy z Fundacją Ortus, nagrywał **relacje najstarszych mieszkańców Chrzelic**. Udało się nam nagrać 3 relacje audio i 8 relacji wideo. Do 1945 roku Schelitz leżało w granicach Rzeszy Niemieckiej; następnie zostało przemianowane na Chrzelice i znalazło się w granicach Polski.

— na zlecenie Najwyższej Izby Kontroli rozpoczęto projekt nagrywania relacji byłych pracowników NIK.

W efekcie wszystkich działań dokumentacyjnych w 2010 roku pozyskano 274 relacji biograficznych audio i video. Część nagranych relacji poddano transkrypcji. Wszystkie zostały zdigitalizowane i zarchiwizowane. Znaczna część pozyskanych nagrań została w fragmentach umieszczona na portalu www.audiohistoria.pl.

Członkowie zespołu „Historii Mówionej” prowadzili także **zajęcia na Uniwersytecie Warszawskim**: dr Piotr Filipkowski prowadził zajęcia na temat doświadczeń obozowych i ich reprezentacji (przede wszystkim w relacjach *oral history*) oraz poświęcone robotnikom fabryki E. Wedla seminarium badawcze „Słodkie czy gorzkie historie”. Dominik Czapigo prowadził zajęcia „Kresy w pamięci zbiorowej. Konfrontacja perspektyw i metodologii”.

W roku 2010 ukazały się także publikacje oparte na pozyskanych przez nas relacjach:
— Broszura **„Warszawa międzywojenna w pamięci jej mieszkańców”**, drugi zeszyt z serii „Z Archiwum Historii Mówionej”. Bohaterowie tej publikacji kończą swoją opowieść o Warszawie we wrześniu 1939, który stanowił koniec, a zarazem początek nowego rozdziału w historii miasta.

— Wydana w serii Monografie „Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej” książka **„Historia Mówiona i wojna. Doświadczenie obozu koncentracyjnego w perspektywie narracji biograficznych”** dr Piotra Filipkowskiego, który kieruje Programem Historia Mówiona w Ośrodku KARTA. Podstawą wydanej pracy jest rozprawa doktorska, w której autor analizował narracje więźniów hitlerowskich obozów systemu Mauthausen-Gusen, nagranych przez Ośrodek KARTA.

Program „Indeks Represjonowanych”, realizowany w Ośrodku KARTA od 1988 roku, ma na celu całościowe imienne udokumentowanie i upamiętnienie losów obywateli polskich represjonowanych w ZSRR po 17 września 1939. Podstawową pracą jest tworzenie **komputerowej bazy danych** o represjonowanych na podstawie wszystkich dostępnych źródeł (na koniec 2010 liczyła ok. 980 100 rekordów). Dane zweryfikowane są publikowane w formie książkowej (dotychczas 27 woluminów) i udostępniane w Internetowym Centrum „Indeksu Represjonowanych” (obecnie 298 300 biogramów).

Głównym i wieloletnim partnerem „Indeksu” jest Ośrodek Badań, Informacji i Upowszechniania „Memoriał” w Moskwie, prowadzący na rzecz programu kwerendy w archiwach byłego ZSRR. „Indeks” współpracuje także ze środowiskami badawczymi na Litwie i Ukrainie. W Polsce partnerami „Indeksu” są instytucje zajmujące się represjami wobec obywateli polskich oraz Związek Sybiraków i organizacje kombatanckie.

W 2010 roku wsparcia programowi udzieliły: Instytut Pamięci Narodowej, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Fundacja na rzecz Nauki Polskiej.

Prace prowadzone w 2010 roku dotyczyły następujących zestawień:

— **Deportowani do obwodu mołotowskiego**

Podstawę źródłową dla deportowanych w latach 1940–41 w obwodzie mołotowskim (obecnie permskim) stanowią materiały archiwalne pozyskane za pośrednictwem „Memoriału” w Archiwum Głównego Urzędu Spraw Wewnętrznych (GUSW) Obwodu Permskiego (obecnie Permskiego Kraju) w Permie.

W 2010 roku zakończono prace porównawczo-weryfikacyjne dotyczące tego zestawienia, opracowano ostateczną wersję biogramów i przeprowadzono prace redakcyjne związane z przygotowaniem książki do druku. Zestawienie zostało wydrukowane jako XX tom serii wydawniczej *Indeks Represjonowanych*.

— **Więźniowie łagrów obwodu archangielskiego**

Zestawienie dotyczy obywateli polskich uwięzionych w latach 1939–56 z powodów politycznych w „poprawczych obozach pracy” (Siewdwinłag, Oniegląg, Kargopolłag) na terenie obwodu archangielskiego. Podstawę źródłową stanowią materiały pozyskane za pośrednictwem „Memoriału” z archiwum Centrum Informacji Urzędu Spraw Wewnętrznych w Archangielsku oraz archiwum Zarządu Federalnej Służby Penitencjarnej FR na obwód archangielski w Siewieroonieźsku.

W 2010 roku kontynuowano prace porównawczo-weryfikacyjne, dotyczące całego zestawienia w celu zakończenia opracowania biogramów i przygotowania publikacji do druku. Ze względu na niezależne od nas utrudnienia w dostępie do danych źródłowych w archiwum Centrum Informacji Urzędu Spraw Wewnętrznych w Archangielsku „Memoriał” nie zakończył w ustalonym terminie prac niezbędnych do napisania ostatecznej wersji biogramów, a także wprowadzenia historycznego. Bez udziału rosyjskiego partnera nie było możliwe ostateczne przygotowanie publikacji do druku.

Zweryfikowane dane osób uwięzionych w latach 1939–56 w „poprawczych obozach pracy” (Siewdwinłag, Oniegląg, Kargopolłag) na terenie obwodu archangielskiego udostępniono w Internetowym Centrum „Indeksu Represjonowanych”.

— **Skazani w latach 1939–53 na najwyższy wymiar kary**

Podstawowym materiałem źródłowym zestawienia obywateli II RP skazanych w latach 1939–53 na najwyższy wymiar kary są materiały Komisji Sądowej Biura Politycznego KC WKP(b), która zatwierdzała wyroki śmierci wydawane przez sowieckie sądy i trybunały. Dokumentacja archiwalna Komisji była badana przez „Memoriał”.

Za pośrednictwem „Memoriału” w Moskwie przeprowadzono kwerendy uzupełniające w miejscach, gdzie zapadał wyrok lub gdzie było prowadzone śledztwo (w archiwach Urzędów Spraw Wewnętrznych poszczególnych obwodów Federacji Rosyjskiej oraz w prokuraturach i archiwach państwowych).

Kwerendy w archiwach polskich były prowadzone w zbiorach Archiwum Biura Informacji i Poszukiwań PCK, Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN, Centralnego Archiwum Wojskowego, zbiorach Ośrodka KARTA. Po przeprowadzeniu prac weryfikacyjnych, a następnie opracowaniu danych całość zestawienia skazanych na najwyższy wymiar kary umieszczono w bazie podstawowej „Indeksu Represjonowanych”.

Prace dotyczące tej grupy represjonowanych będą kontynuowane.

— Jeńcy wojenni i więźniowie rozstrzelani wiosną 1940

Ze względu na konieczność ponownej weryfikacji danych pochodzących z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych oraz w odpowiedzi na bieżące potrzeby społeczne i badawcze (związane np. z tworzeniem Muzeum Katyńskiego) w 2010 roku rozpoczęliśmy prowadzenie prac nad aktualizacją dwóch pierwszych tomów „Indeksu” — *Rozstrzelani w Katyniu* (jeńcy z obozu kozielskiego), *Rozstrzelani w Charkowie* (jeńcy z obozu starobielskiego). Prace dotyczące tej grupy jak i kolejnych zestawień katyńskiego *Pięcioksięgu* będą kontynuowane.

Drugą zasadniczą częścią programu „Indeks Represjonowanych” są **działania informacyjne**, które polegają na wykorzystaniu zgromadzonego zasobu danych i kontaktów archiwalnych w celu udzielania odpowiedzi na pytania związane z poszukiwaniem informacji o ofiarach sowieckich prześladowań.

W 2010 roku udzielono ok. 1400 odpowiedzi na zapytania indywidualne i instytucjonalne. Zapytania dotyczyły zarówno potwierdzenia faktu represji konkretnej osoby, jak i udostępnienia szerszych danych do naukowych prac badawczych.

W 2010 roku w ramach rozwoju zaplecza informacyjnego „Indeksu” do podstawowej bazy (niezweryfikowanej) wprowadzono ponad 28 400 rekordów pochodzących głównie ze źródeł polskich (ze zbiorów Związku Sybiraków, Archiwum MSZ, Centralnego Archiwum Wojskowego) i rosyjskich (zaświadczenia wydawane przez lokalne archiwa na wniosek „Memoriału”). Z Centralnym Archiwum Wojskowym Ośrodek KARTA podpisał 9 sierpnia 2010 umowę współpracy, zakładającą wymianę danych dotyczących represjonowanych w ZSRR.

W dniu 9 lutego 2010 roku przez Ośrodek KARTA i Dom Spotkań z Historią zostało zorganizowane **spotkanie poświęcone 70. rocznicy największych wywozek na Syberię**. Wzięli w nim udział prof. prof. Krzysztof Jasiewicz i Wojciech Materski (Instytut Studiów Politycznych PAN) oraz dr hab. Daniel Boćkowski (Instytut Historii PAN). W czasie spotkania przedstawiona została prezentacja multimedialna oparta na archiwalnych materiałach ze zbiorów Ośrodka KARTA.

Z racji doświadczenia w pracy nad imienną dokumentacją represji oraz współpracy z ośrodkami badawczymi z Rosji i Ukrainy, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w ramach przygotowań do powołania Centrum Dialogu Polsko-Rosyjskiego) powierzyło w 2010 roku Ośrodkowi KARTA **przygotowanie ekspertyzy „Prawne i archiwalne możliwości odtworzenia tzw. Listy Białoruskiej – ofiar decyzji Biura Politycznego Komitetu Centralnego WKP(b) z 5 marca 1940, w oparciu o dane będące w posiadaniu instytucji polskich oraz archiwów Federacji Rosyjskiej”**.

WYDAWNICTWO — PISMO, KSIĄŻKI I WYSTAWY

Kwartalnik historyczny „Karta” to niezależne pismo zajmujące się XX-wieczną historią Polski i Europy Środkowo-Wschodniej. W „Karcie” poruszane są tematy często zapomniane, trudne. Prezentowane są z różnych perspektyw narodowościowych, społecznych, politycznych. Na łamach pisma zabierają głos „zwykli” świadkowie historii, najważniejsze postaci wydarzeń, a także historycy analizujący je po latach.

W 2010 roku ukazały się numery 62-65 kwartalnika „Karta”. Na ich łamach podjęte zostały między innymi następujące zagadnienia: Szczecin 1980, wysiedlenia z Zamojszczyzny (nr 62), 1956 rok w *Dziennikach* Jerzego Zawieyskiego, Polska Gierka (nr

63), Festiwal Młodzieży w 1955 roku, więźniowie polityczni PRL (nr 64), raport Kurta Gersteina, polscy zesłańcy w Kazachstanie (nr 61).

W ubiegłym roku „Karta” utrzymywała swój albumowy charakter (w każdym numerze na 160 kolumnach około 100 fotografii, w tym w każdym numerze album tematyczny), przy stałej wysokiej jakości edytorskiej.

„Karta” działa w strukturze **wydawnictwa** Ośrodka KARTA, publikującego również książki, albumy i broszury związane z historią XX wieku. W 2010 roku zostały wydane:

— ***Dzienniki Jerzego Zawieyskiego, tom I*** — książka prezentuje zapiski pisarza, eseisty, katolickiego działacza politycznego, członka Rady Państwa. Tom pierwszy, obejmuje przedział od roku 1955 do 1959. Teksty zawarte w *Dzienniku* stanowią cenne źródło wiedzy nie tylko na temat osoby autora, jego życia prywatnego i twórczości, ale także – środowisk literackiego i politycznego, z którymi był związany. Publikacja należy do serii *Świadectwa*. W roku 2011 ukaże się drugi tom *Dzienników*. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Dom Spotkań z Historią.

— ***Kolory wojny. Oblężenie Warszawy w barwnej fotografii Juliana Bryana*** — album przedstawia niemiecki atak na Warszawę w 1939 roku poprzez barwne obrazy. Zdjęcia wykonane przez Juliana Bryana to jedyne kolorowe fotografie, które pokazują ten historyczny moment z punktu widzenia obserwatora życzliwego oblężonym, a nie triumfującego najeźdźcy. Zdjęcia wsparte są fragmentami tekstów pióra Juliana Bryana. W drugiej części albumu opowiedziane są późniejsze losy niektórych z bohaterów zdjęć, odszukanych przez fotografa w trakcie jego wizyty w Warszawie w 1958 roku. Album jest dwujęzyczny, polsko-angielski. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Instytut Pamięci Narodowej.

— ***Ocaleni z Mauthausen (wersja niemieckojęzyczna)*** — pierwsza książka z nowej serii „Historia Mówiona”. Jest ona wielogłosem o tak skrajnym doświadczeniu, jak przejście przez nazistowski obóz koncentracyjny. Opowiada o tym ponad 100 byłych więźniów Mauthausen-Gusen. Książka wydana została w języku polskim i niemieckim. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Dom Spotkań z Historią, Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”.

— ***Sobibór*** — dwanaście relacji ocalałych więźniów obozu zagłady w Sobiborze. Zapisy te przekazują obraz nazistowskiego systemu mordowania na ogromną skalę, opisują obozową codzienność, a także przygotowania do buntu, jego przebieg i losy tych, którzy przetrwali. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Dom Spotkań z Historią.

— ***Droga do Solidarności (wersja polsko- i anglojęzyczna)*** — historia narodzin powojennej polskiej demokracji. Opowieść o latach 1975-1980, kiedy to rozpoczął się w Polsce ogromny ruch społeczny, prowadzący do przekształcenia szarej rzeczywistości PRL-u w świat wolności obywatelskich. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Dom Spotkań z Historią, Europejskie Centrum Solidarności.

— ***Egzekutor*** — kontrowersyjne wyznania żołnierza AK z okręgu rzeszowskiego, który jako młody chłopak z ramienia Organizacji wykonywał wyroki śmierci. Oskarżenie czasów wojny, które wyzwalają w człowieku najgorsze instynkty, ale i przedwojennego patriotycznego wychowania, wymagającego od młodych bezwarunkowego poświęcenia w imię dobra Ojczyzny. Książka ukazała się jako pierwsza w nowej serii „Tematy Karty”. Wydawca: Ośrodek KARTA.

— ***Polityczni*** — zbiór 10 tekstów (9 relacji, 1 dziennik) ludzi więzionych za „przestępstwa” polityczne w latach 80. Pokazują realia życia więziennego, relacje pomiędzy osadzonymi. Często współwięźniami „politycznych” bywali „kryminalni”, wybija się więc wątek z jednej strony osamotnienia jednostki „innej”, z drugiej zaś współdziałania w grupie. Książka ukazała się w serii „Tematy Karty”. Wydawca: Ośrodek KARTA.

— ***Rosja a Katyń*** — zbiór tekstów na temat stanowiska „nieoficjalnej” Rosji wobec zbrodni katyńskiej. Najważniejszy dokument to opracowana przez rosyjskich naukowców ekspertyza z 1993 roku, uczciwie przedstawiająca zarówno przebieg zbrodni, jak i późniejsze sowieckie kłamstwa o niej. W zbiorze znajduje się również oświadczenie „Memoriału”, podające

obecny stan wiedzy i aktualny stan „procesowy” sprawy katyńskiej. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Dom Spotkań z Historią.

— **Rok 1920. Wojna o Polskę** — nowa, rozszerzona edycja albumu *Rok 1920. Wojna Polski z Rosją bolszewicką*. Przedstawienie wydarzeń od stycznia do października 1920 roku za pomocą kompozycji tekstu i obrazu. Książka zawiera wspomnienia, listy, dokumenty, zdjęcia archiwalne, plakaty, ulotki. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Narodowe Centrum Kultury.

— **Cykliści** — pierwszy album fotograficzny z serii „Historie Obrazkowe”. Książka, w lekkiej formie, opowiada o początkach sportu rowerowego w Polsce. Zawiera archiwalne fotografie pochodzące z czasów od 2 połowy XIX wieku po rok 1939. Zdjęcia prezentują mistrzów i sympatyków tej dyscypliny, tor wyścigowy na Dynasach, scenki z wyścigów, wycieczek, rysunki z przedwojennych periodyków sportowych. W albumie, obok fotografii i rysunków zamieszczone zostały też krótkie teksty z epoki. Wydawcy: Ośrodek KARTA, Dom Spotkań z Historią.

Kontynuowano także prace nad rosyjską wersją *Słownika dysydentów* i IV tomem słownika *Opozycja w PRL*.

Zespół wydawnictwa, wspierany przez pracowników archiwów Ośrodka, przygotował dwie wystawy: **Human Solidarity, Polish Solidarność** — wystawa w języku angielskim przygotowana na zlecenie Konsulatu Generalnego RP w Nowym Jorku, opowiadająca historię Polski w dziesięciolecie 1970–80 oraz **Solidarność z Litwą. Spotkanie polsko-litewskie 1988-1994** — wystawa przygotowana na zlecenie Ambasady RP w Wilnie, poświęcona relacjom między polską i litewską opozycją demokratyczną w latach 70. i 80 oraz prezentację internetową **Z dziejów polskiej bankowości 1924–1994**, przygotowaną na zlecenie NBP.

Zespół wydawnictwa wraz z pracownikami „Indeksy Represjonowanych” współuczestniczył także w opracowaniu scenariusza stałej ekspozycji w **Muzeum Katyńskim**.

NAGRODY

W 2010 roku Fundacja Ośrodka KARTA otrzymała nagrody:

— **Medal Poświęcony Roczniczy w Getcie Warszawskim** przyznany przez Stowarzyszenie Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej jako „wdzięczność za kultywowanie przez KARTEJ pamięci o żydowskich bohaterach i wspólnej historii Polski”.

— **Medal X-lecia Instytutu Pamięi Narodowej** dla Zbigniewa Gluzy, jako osoby wspierającej misję Instytutu Pamięi Narodowej.

— **wyróżnienie w II edycji konkursu Fotograficzna Publikacja Roku 2009** dla albumu *Wokół pałacu i dworu. Z kolekcji Janusza Przewłockiego*.

— **dyplom dla najlepszej książki historycznej** w kategorii „historie niebanalne” na Targach Książki Historycznej w Krakowie za publikację „Egzekutor”

WYKAZ PUBLIKACJI OŚRODKA KARTA WYDANYCH W ROKU 2010

- „Karta” nr 62
- „Karta” nr 63
- „Karta” nr 64
- „Karta” nr 65
- *Mercedes a sprawa polska* – wydanie drugie poprawione
- *Sobibór*
- *Droga do samorządu 1916-1990*
- *1920. Wojna o Polskę*
- *Droga do Solidarności*
- *Droga do Solidarności* – wydanie w wersji polsko i anglojęzycznej
- *Przedsiębiorczość po Polsku*

- Egzekutor
- Polityczni
- Cykliści
- Deportowani w obwodzie mołotowskim. Alfabetyczny wykaz 11 144 obywateli polskich wywiezionych w 1940 roku z zachodnich obwodów Białoruskiej SRR i Ukrainńskiej SRR

DOTACJODAWCY, ZLECENIODAWCY i SPONSORZY OŚRODKA KARTA W ROKU 2010
--

1. Agora S.A. (program „Wydawnictwo”)
2. Ambasada Polski w Chinach (program „Wydawnictwo”)
3. Ambasada Polski na Litwie (program „Wydawnictwo”)
4. Daimler S.A. (program „Wydawnictwo”)
5. Dom Spotkań z Historią (programy „Archiwa”, „Wydawnictwo”)
6. Europejskie Centrum Solidarności (programy „Archiwa”, „Wydawnictwo”)
7. Fondation Crédit Coopératif (program „Archiwa”)
8. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej (program „Indeks Represjonowanych”)
9. Fundacja „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (Niemcy) (programy „Historia Bliska”, „Historia Mówiona”)
10. Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie” (program „Historia Mówiona”)
11. Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (program „Historia Bliska”)
12. Fundacja Wspomagania Wsi (program „Historia Bliska”)
13. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej (program „Wydawnictwo”)
14. Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie (program „Wydawnictwo”)
15. Instytut Książki (program „Wydawnictwo”)
16. Instytut Pamięci Narodowej (program „Indeks Represjonowanych”)
17. Kancelaria Senatu RP (programy „Historia Mówiona”, „Archiwa”)
18. Konsulat Polski w Waszyngtonie (program „Wydawnictwo”)
19. Krakowska Fundacja Komunikacji Społecznej (program „Historia Bliska”)
20. Libri Prohibita (Czechy) (program „Historia Mówiona”)
21. MAKSA S.A. (program „Wydawnictwo”)
22. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (programy „Wydawnictwo”, „Historia Bliska”)
23. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (programy „Indeks Represjonowanych”, „Archiwa”, „Historia Mówiona”)
24. Ministerstwo Spraw Zagranicznych (program „Wydawnictwo”)
25. Muzeum II Wojny Światowej (program „Archiwa”)
26. Muzeum Historii Polski (programy „Historia Mówiona”, „Archiwa”)
27. Najwyższa Izba Kontroli (program „Historia Mówiona”)
28. Narodowe Centrum Kultury (program „Wydawnictwo”)
29. Ośrodek Pamięć i Przyszłość (program „Wydawnictwo”)
30. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (program „Wydawnictwo”)
31. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (program „Historia Bliska”)
32. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (program „Indeks Represjonowanych”)
33. Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych (programy „Wydawnictwo”, „Historia Bliska”)
34. Urząd Komunikacji Elektronicznej (program „Wydawnictwo”)
35. Urząd Miasta Poznań (program „Historia Mówiona”)
36. Quad/Winkowski Sp. z o.o. (program „Wydawnictwo”)
37. Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (program „Wydawnictwo”)
38. Województwo Małopolskie (program „Historia Mówiona”)
39. Województwo Podlaskie (program „Historia Mówiona”)
40. Województwo Wielkopolskie (program „Historia Mówiona”)
41. Województwo Świętokrzyskie (program Historia Mówiona”)

PARTNERZY W PRACACH OŚRODKA KARTA W ROKU 2010

1. AGORA S.A.
2. Biuro Poszukiwań Informacji PCK
3. Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej
4. Centralne Archiwum Wojskowe
5. Dom Spotkań z Historią
6. Federacja Młodzieży Walczącej
7. Fundacja „Oświata polska za granicą”
8. Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”
9. Fundacja ORTUS
10. Gazeta Wyborcza
11. Institut für angewandte Geschichte (Austria)
12. Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego
13. Instytut im. gen. Władysława Sikorskiego w Londynie (Wielka Brytania)
14. Narodowe Archiwum Cyfrowe
15. O.pl Polski Portal Kultury
16. Ośrodek Badań, Informacji i Upowszechniania (NIPC) „Memoriał” (Rosja)
17. Polska Agencja Prasowa
18. „Polska The Times”
19. Polskie Towarzystwo Historii Mówionej
20. Program I Polskiego Radia
21. Stowarzyszenie „Archiwum Solidarności”
22. The Institute for the Study of Totalitarian Regimes (Czechy)
23. Tygodnik „Polityka”
24. Tygodnik „Wprost”
25. Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych
26. Warszawskie Towarzystwo Cyklistów
27. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
28. Związek Sybiraków

Zarząd Fundacji Ośrodka KARTA

Dyrektor

Artur Józwik

Prezes Fundacji

Zbigniew Gluza

Członek Zarządu

Agnieszka Gleb

Członek Zarządu

Alicja Wancerz-Gluza